

ku zdramatisování netřeba nezbytně slov, poněvadž již samo původní dílo nemělo slov, čili dialogu, nýbrž vystavěno bylo na základě mimicky provedených (němých) obrazů. Rozhodnutí toto pro svůj zásadní význam — že k dramatickému představení nejsou slova nezbytna — zasluhuje zvláštního povšimnutí.

Na podstatě těchto nálezů odsuzujících podle našeho názoru nic nemění okolnost ta, že jeden z těchto odsuzujících nálezů, totiž onen, kde kinematograficky představována veselohra Courtelinova původně nazvaná „Boubourouche“ pod nově utvořeným titulem „Joseph, ta femme nous trompe“ byl druhou stolicí dne 12. máje 1909 změněn, poněvadž dle důvodů soudu odvolacího (Cour de Paris) kinematograf osvojil sobě jediné pláň této veselohry (Cohn str. 25), neboť podle názoru našeho tento nález vyslovuje jen, že jest to *quaestio facti*, zdali napodobení tak daleko dostoupilo, že jest to skutečný padělek. Ostatně nebyl to jediný důvod zrušovací, jak vychází z nálezu odvolacího uváděného v *Droit d'auteur* 1910, pag. 81 — nýbrž uváděno též, že ději Courtelinovy veselohry nedostává se osobní originality, ježto příběh náleží pro svou všednost do „*fonds communs*“.

(Dokončení.)

Věda, theorie, praxe a kritika.

V odpověď panu *prof. Dr. Hoetzelovi*.

Divím se upřímně, že prof. H. měl tolik odvahy napsati stať (Sborník, XIII., str. 55—71), oproti které obracejí se tyto mé řádky. Stať tato — ostatně do předu již slavnostně ohlášená (viz Přehled IX., č. 3) — jest plna osobních útoků.¹⁾ Divím se neméně, jak prof. H. mohl jíti tak daleko, že neuvážil důsledky svého počínání: někdo napíše recenzi, se kterou autor recensované knihy není spokojen; na to sedne si uražený autor a napíše o d v e t n o u p r o t i r e c e n s i spisu recensentova před několika lety vyšlého. Pan protirecensent praví sice, že „po-

¹⁾ Srovn. na př. str. 55 řádka 11 zdola (a contr.), str. 57 řádka 20 a 23 shora, str. 58 ř. 13 shora, str. 64 ř. 19, 21, 22 shora, str. 66 posl. řádka, str. 67 ř. 20 shora a 12 zdola, str. 68 ř. 8, 19, 27, 33 shora, str. 69 ř. 9, 23, 28 shora, ř. 7 zdola, str. 71 ř. 7 zdola.

ukazem na výsledky činnosti druhého tábora obhájí také ne přímo svůj vlastní způsob práce“. Není pochyby: otázka, zdali je jeho způsob práce je správný, souvisí co nejtěsněji s otázkou, zdali já jsem dobře interpretoval § 28. dolnorak. stav. řádu, zda-li dá se udržeti Jellinkova statusová theorie, je-li mé bagatelisování dualismu právního správné atd. — První věta, kterou zde s obvyklou svou „konstrukční odvahou“ a zcela „bezstarostně“ vyslovuji, je tato: Účelem statě p. protirecensenta není nikterak obhájení jeho způsobu práce, nýbrž zcela primárně jest to akt prosté odvěty, která má býti dosažena hanobením mého spisu „Příspěvky k theorii nucených svazků“. Není nijak srozumitelné, proč by sebevědomý autor „Stran“, který má po ruce tolik panegyrických posudků různých odborníků, s takovým elanem vystupoval proti mé neodborné kritice, kdyby se mu skutečně jednalo o obranu. Tolik soudnosti přec předpokládal zajisté u svých čtenářů, že nedají se mým ubohým „planým mluvením“ zviklati!

Vyzývám laskavého čtenáře, aby si můj posudek práce H. v tomto časopise ještě jednou pozorně přečetl.²⁾ Po pozorném přečtení dá mi zajisté za pravdu, že jest psán velice slušně a že nad podobnou recensí může se rozlítiti pouze někdo, kdo pokládá za své privilegium, že o jeho pracích smějí býti psány pouze panegyriky nebo má býti aspoň uctivě mlčeno, kdežto sám pro sebe právo kritiky (veřejné a soukromé) osobuje si v míře největší. Již nyní prohlašuji, že mi ani nenapadne respektovati toto privilegium a dovolím si tudíž odkázati útoky H. do svých mezí.

2. Že pan protirecensent mému „impetuósnímu“ článku „Právní věda“ (Sborník XII.) neporozuměl nebo že aspoň nestálo mu za to porozuměti mu, dokazuje tím, že směšuje hned na počátku svých úvah (str. 56, 2. odst.) hlavní pojmy „věda“ a „theorie“, o kterých tento článek jedná. Nebylo by mu jinak ušlo, že mé vymezení „vědeckosti“ hodí se na způsob, jakým on pěstuje svůj obor, jako by bylo proň ušito. Tvrdím, že H. oddal se svému oboru s takovou intenzitou a láskou (*du coeur*), že mu na jiné obory, kterým objektivně (ačkoliv nesouvisí úzce s českou samosprávou) přece jen nelze upříti veškerou důležitost, zbývá příliš málo času a chuti. To platí na př. hlavně o filosofii; tím vysvětluje se jeho naivní podivení nad mým názorem, že naprosto není nemyslitelný právní řád, který by se neomezoval — jako nynější (šosácký) — na možnost jediné lidské subjektivity právní, a domněnka, že vyhrál citací mého článku o „Ochraně zvířat“ v „Národních Listech“, 1910, č. 122, — který sám s velkou zálibou cituji —, nějaký zvláštní trumf proti mně. Zkostnatělý nějaký byrokrat ovšem bude se ptáti: „Jest snad možno uvažovati o tom, může-li býti pes subjektem stavebního konsensu nebo žába subjektem vodoprávní koncesse? Ne-li,

²⁾ V následujícím předpokládám ovšem, že mé práce, o které se jedná, jsou čtenáři známé; úsudky jiných čtenářů musí mi býti přirozeně lhostejné.

tedy pryč s takovými allotriemi!“ Od takového šosáka má se ale universitní profesor výhodně odlišovati. Scházelo jen ještě, aby se byl H. — snad se stanoviska stavebního referátu — vyjádřil o „nerozvážnostech“, kterých jsem se dopustil ve svém článku „O svobodě vůle“ (Sborník, XI.). Nerozvážným jest, plést se do věcí, pro které nemáme pražádného porozumění a nutných filosofických průprav.

2. Pan protirecensent buší, jak dalo se očekávati, do mého tvrzení, že není *juristicky* *vystižitelného* rozdílu mezi veřejným a soukromým právem ani v objektivním ani v subjektivním smyslu. Při tom myslí, že jsem se svým názorem dosud úplně osamocen, a že tedy před čtenářstvem má porážka bude evidentní. Ohání se *Perlmannem*, *Rosinem* a vůbec „čelnými a uznanými theoretiky“. Tato zbraň — názory cizích lidí a kapacit (hlavně „autority z ciziny“ jsou nejobávanější) — jest nejobvyklejší při našich domácích literárních soubojích, takže ji musí použití někdy i ten, kdo jest si jinak směšnosti situace a vyplývajícího z ní fiaska samostatného úsudku úplně vědom. Musím tedy uctivě prohlásiti, že již nejsem se svým názorem sám a že mohu svého protivníka, sekne-li mne *Perlmannem* nebo *Rosinem*, bodnouti za to *Launem*³⁾ nebo *Kelsenem*⁴⁾. These, že není *právníckého* rozdílu mezi veřejným a soukromým právem, jest tak samozřejmá a jednoduchá — ovšem jen pro člověka samostatně myslícího — že odhalení její možno srovnati s vejcem Kolumbovým. Odůvodňovati a dokazovati obvyklý dualismus (snad pomocí judikátů) jest přímo logickou nemožností, t. j. jinými slovy: docházíme zde k úsudku *prostou logickou operací*. Radí-li mi tudíž někdo, abych, než definitivně se rozhodnu, prostudoval dříve veškeré nálezy soudu správního a říšského, jest to radou svrchovaně naivní. Když přes to H. tvrdí, že jsem svou thesi přesně nedokázal, dlužno k tomu poukázati, že dle pravidel „*processu logického*“⁵⁾ břemeno důkazní tíží vždy toho, kdo tvrdí existenci něčeho a nikoliv toho, kdo tvrdí její neexistenci (jelikož věcí, jejichž neexistenci nelze dokázati, jest nekonečný počet).

O oprávněnosti výtky, že „rozšiřuji svůj výrok — H. míní tím názor, že dualismus neexistuje v praxi — i na pole pozitivně právní“, přesvědčí se laskavý čtenář nahlédnutím do „Příspěvků“. Pravím tam

³⁾ Viz „Oest. Zeitschrift für öffentl. u. private Versicherung“ II., str. 362, a Grünhutův časopis XXXIX., str. 309.

⁴⁾ Viz „Hauptprobleme der Staatsrechtslehre“, kteréžto dílo, o kterém referuji na jiném místě tohoto sešitu, jest přímo programaticky založeno na theorii o jednotnosti všeho práva.

⁵⁾ Pripomínám zde výslovně, že je to pouze řečnický obrat a nikoliv civilisticko-processní konstrukce, podobně jako obrat v inkriminované recenzi o „personifikaci zákonodárce“, o kterémžto obratu praví p. protirecensent, „že neříká nic určitého“ a myslí při tom na nějakou právníckou konstrukci, kdežto pravý smysl jeho jest, jak čtenář lehce se přesvědčí, úplně jiný.

na př. na str. 77: „Je-li však (sc. kompetence) určena, pokládáme veškeré další badání o povaze těchto nároků jako soukromoprávních resp. veřejnoprávních za zbytečné.“ Tím chtěl jsem říci, že se kompetencí rozhoduje povaha toho kterého práva. Je-li takto určena jeho povaha, pak lze řešiti otázky, o kterých H. mluví (promlčení, kompenzace, succe, conductio indebiti). Musí však existovati konkrétní předpisy, neboť z povahy veřejnoprávní nějakého práva jako takové neplyne pro tyto otázky pranic.

Své vskutku úřednické nebo departementní nazírání osvědčil p. protirecensent jednaje o vývodech „Příspěvků“, jejichž účelem bylo ukázati, že obvyklé rozlišování zájmů veřejných a soukromých nehodí se jako podklad pro rozlišování práva ve veřejné a soukromé. Že by argumentace H. byla zvláště jasná, nelze říci. Proč bychom mohli při sporu o poměr mezi zájmem soukromým a veřejným operovati jen s „konkrétním zájmem individuálním“? Při vyřizování úředních „kousků“ padá na váhu ovšem jen tento. Pan protirecensent přehlíží patrně rozdíl mezi objektivním a subjektivním právem a nepochopil asi, o čem se mně jednalo. (Srovn. str. 60 „Příspěvků“: „Veškeré normy, tedy i to, co se nazývá soukromým zájmem, jsou stanoveny v zájmu obecném. Není v nich místa pro abstraktní zájem soukromý, který by byl protivou zájmu veřejného.“) Jen tak mohu si vysvětliti naivní otázku: „Kde je vůle u abstraktního zájmu soukromého?“ (Str. 58.) Dlužno však doznati, že zcela správně a důsledně domyslel poslední konsekvence, ku kterým nutně vede každá konstrukce práva pomocí kriteria zájmového vůbec: že totiž skutečně dlužno konstruovati na př. abstraktní zájem zločince — jako člena lidské společnosti — na tom, aby byl potrestán. (Srovn. *Kelsen*, Hauptprobleme, str. 598.) — Za pouhou naivnost nelze však již pokládati výtku, že neuznávám rozpor mezi konkrétními zájmy.

3. Jako „passivum“ vytknul Hoetzel dále, že „lpěl“ jsem na některých názorech Jellinkových a praví, že „jakousi záslužnou práci — tedy přece! — vykonaly tu Příspěvky tím, že bezděčně prokázaly neudržitelnost některých základů Jellinkova Systemu“ (str. 60). Výtky stihají zde tudíž také tohoto posléz řečeného ignoranta, na jehož omluvu budiž však připomenuto, že mu patrně scházela praxe samosprávná. Co se týče však mého rozlišování hlediska materiálně-právního a formálně-procesního ohledně aktů konstitutivních ve spojení s teorií statusovou, musím opět prohlásiti, že pan protirecensent mým vývodům neporozuměl. Pročež několik slov na vysvětlenou: „Býti doktorem práv“ jest zajisté stavem. Kdo odbyl veškerá rigoroza, avšak není ještě „povýšen“ — t. j. jinými slovy, komu nebyl udělen doktorát — není doktorem, ačkoli vylpěl veškeré podmínky. V tom smyslu, že ony podmínky nemohou býti „uděleny“, nýbrž pouze promocií uznány, mluvil jsem o formálně-konstitutivních aktech. Také šlechtic, kterého uvádí H. jako příklad, musí splniti jisté podmínky, které mu nemohou býti „uděleny“. Jen tenkrát

by „nový šlechtic nepochopil, proč je povyšovací akt jen formálně konstitutivní“ (str. 61), kdyby stav šlechtický byl hned po něm udělen na př. nějakému trestanému zločinci. Že mým vývodům o statusech p. protirecensent neporozuměl, vyplývá také z výtky, že mnou uvedený příklad „jsem otcem“ není případným. Se stanoviska s t a t u s o v é t h e o r i e jsou pojmy „jsem otcem“, „jsem vlastníkem“, „jsem doktorem nebo šlechticem“ na vlas stejné. Ušiji-li si oblek, stávám se jeho vlastníkem právě tak jako se stávám otcem, zplodím-li dítě (H. mluví nepřesně o „oplození ženy“). V obou případech jsou předpoklady pro vznik nějakého stavu určitá fakta, která nemohu konstitutivně udělit. Akt, který k takovýmto faktům někdy přistupuje (příklad doktora, šlechtice), nazval jsem formálně-konstitutivním. Jak jsem se s touto konstrukcí „dostal do rozporu se skutečnostmi právními“, nerozumím. Zde chci jen uctivě podotknouti, že, ačkoliv snad nemohu se s H. měřiti co do zevrubné znalosti českého zákona honebního a obou českých řádů stavebních, pokládám se — aniž bych tím chtěl opět urážeti — co se týče z d a t n o s t i l o g i c k é h o u s u z o v á n í v nejhorším případě za rovnocenného panu protirecensentovi a že mu tudíž na tomto poli zápasném nekyne mnoho vavříků.

4. Malé porozumění pro z á k l a d n í otázky methodologické — tyto zdají se mu býti „neplodné slovní hříčky“ — vysvítá jasně z výtek, které H. činí mým vývodům o pojmu k o m p e t e n c e („chtěl bych prý z ní vylučovati živel oprávnění resp. povinností“, str. 62). Neví, že učení o kompetenci souvisí s učením o o r g á n e c h, přesněji o jejich právní subjektivitě resp. nesubjektivitě. Neví, že zdravý rozum zakazuje konstruovati kompetenci jako subjektivní právo nebo povinnost tomu, kdo se jednou (jako na př. Jellinek) rozhodl pro neosobnost orgánů. Tento zákaz jest tak kategorický, že nepomohou žádné ohledy na „naši obec“. Z „Příspěvků“ vysvítá úplně jasně, jak vymezují pojem kompetence ⁶⁾ a pokládám toto vymezení za úplně důsledné. To platí pak ovšem nejen pro „naši obec“, nýbrž pro každou jinou (třeba austrálskou). Co se týče oné, vysvítá z „Příspěvků“ opět s úplnou jasností, kdy má práva a kdy kompetence v onom smyslu.⁷⁾

Že p. protirecensenta nevyvedlo ani pilné studium naší praxe z „mlhavosti“ pojmové, dokazuje jeho výrok: „Ostatně nelze říci, že

⁶⁾ Str. 219: „Kompetenci lze pak nazvati každou funkcí, která vykonává se na základě objektivního práva, bez ohledu, je-li v zájmu vykonávajícího subjektu. Kompetencemi jsou tudíž především funkce orgánů.“

⁷⁾ „Pokud tudíž orgán jistého (sc. nuceného) svazku vykonává mimo své vlastní svazkové funkce též kompetence státní, máme co činiti s typem svazku korporálního smíšeným s prvky úřadovými. K tomu typu patří na př. bez odporu veškeré svazky komunální, tedy především obce politické. Neboť ony vykonávají a mají stále kompetence státní.“ (Str. 220.) Tím jsem dle H. „skreslil dokonale skutečný stav právní“ a vzal „naši obci to, co je na ní nejcharakterističtějšího, totiž nárok na samostatný obor působnosti“.

by státní orgán nebyl povinen svou kompetenci vykonávat, vždyť subjektivní práva veřejná byla by bezcenná (p. protirecensentem podtrženo), kdyby jim neodpovídala povinnost státních orgánů konati úřad“ (str. 62). Kdo by chtěl tvrdit, že rub subjektivních práv veřejných jest povinnost orgánů konati svou kompetenci? Každý ví, že rub tento jest jediné povinnost státu jako subjektu zavázaného. Orgánové mohou mít jen oproti státu povinnosti (t. zv. disciplinární) a pak je mají jako zřízení fyzici. Je nepochopitelné, jak lze přehlédnouti „slovní hříčku“, že pojem kompetence úřadu (na př. okresního hejtmanství) a disciplinární povinnost úředníků (na př. okresního hejtmána A, nebo koncipisty B, dodržovati úřední hodiny, vyřizovati akta, zachovávat při tom zákony atd.) jsou věci zcela různé a že okolnost, konstruuje-li onu kompetenci jako povinnost čili nic pro subjektivní práva veřejná jest naprosto irrelevantní. Doznávám, že jsem při konstrukci pojmu „kompetence“ nechtěl „kreslit obraz našich obcí“ a že jsem je tedy také „nepřestrojil“. Dle stanoviska Hoetzlova zdálo by se skutečně, že ten, kdo nezná naši samosprávu, nemůže na věky dospět k jasnému pojmu o „kompetenci“. Zdá se býti vůbec jeho fixní myšlenkou, že všechno, co čte, aplikuje ihned na poměry této samosprávy. S tohoto důležitého, avšak přece jen poněkud omezeného stanoviska „hodnotil“ také mé „Příspěvky“.

5. Z celé stati H. vyplývá, že sebe pokládá za nepoměrně lepšího „praktika“ než mne. To by bylo jen tehdy nesporným, kdyby právě praxe u samosprávného úřadu měla nějakou zázračnou moc, která jiným oborům správy (tedy hlavně státní) chybí. To nepokládám za prokázané. Nevím, proč by na př. někdo, kdo působil ve správě státní a to po případě postupně u všech tří instancí, měl mít méně příležitosti přijíti do intimního styku s právem správním než ten, kdo u jedné instance samosprávné vyřizoval rekursy. Nesmíme též zapomenouti, že kompetence i jen jedné z oněch státních instancí kvantitativně přesahuje daleko kompetenci této. Oproti bohatým praktickým zkušenostem honebně- a stavebněprávním p. protirecensenta mohl bych poukázati na své vlastní zkušenosti v oboru kultusovém (s vyloučením ovšem poměrů akatolických společností nábož.), živnostenském, policejním atd. Škoda ovšem, že se tyto zkušenosti nedají ani měřiti ani vážiti, takže zůstává v právu ten, kdo neúnavně na ně poukazuje.

Fixní myšlenka, že praxe u českých samosprávných úřadů jest jaksi centrální studnicí pro poznávání a správné porozumění správního práva vůbec, není výlučným rysem p. protirecensenta; trpí jí též jiní odborníci jemu blízcí. Z toho povstal u nás zcela zvláštní poměr mezi oficiálními theoretiky a praktiky. Ve svém praktickém působení ve správě státní měl jsem příležitost seznati celou řadu vynikajících praktiků, nikde však neseznal jsem podobné neskonale povýšenosti nad theoretiky jako u našich odborných praktiků. S výšky svého departementního stanoviska útrpně pohlíží na ubohé theoretiky ve

tmách tápající. Nejhuře ovšem vede se ubohému docentu správního práva; neboť z 50 odborných departementů a referátů hrozí mu stále nebezpečí. Ať napíše cokoliv, vždy jest v nebezpečí, že najde se příslušný odborník, který dokáže, že v této věci má bohatší praktické zkušenosti. Jaký div, že osamocenému takto theoretikovi nezbyvá pak nic jiného než utéci se k různým „floskulím a řízným průpovídkám“ jako na př. „tantum quisque laudat, quantum se posse sperat imitari“ nebo „il n'y a que l'esprit qui sente l'esprit“.

6. Několika slovy musím ještě ospravedlniti své neuctivé výroky v posudku Hoetzlových „Stran“. Činím to tím způsobem, že přidám ku sbírce lichotivých uznání, která p. autor ve své stati sám snesl, ještě svůj vlastní skromný úsudek. V inkriminovaném posudku napsal jsem (str. 465) doslovně: „Jest litovati, že autor jaksi stůj co stůj chce býti takovým praktikem knihy sepisujícím. Vždyť z několika míst jeho knihy jde na jevo, že mu dar konstrukce neschází (na př. str. 36, 39, 117, 187, kde ve formě nenápadné a skromné nalézáme plodné, všeobecné myšlenky)“. Pro každého jiného autora bylo by jasno, že výroky, kterými se H. cítí uražen, nechtěl jsem se dotknouti intelektuálních a vědeckých kvalit spisovatelových, nýbrž že byly namířeny proti opětovným narážkám na „vzdušné konstrukce volněprávní spekulace“. Na druhé straně však pravím stejně otevřeně jako H. prohlásil, „že má větší lásku a oddanost k praxi správní než k leckterému theoretikovi“ (kterého to asi míní?), že práce Hoetzlovy byly domácí kritikou zcela nepoměrně přechváleny. Nepoměrně proto, když uvážíme, že práce jiných autorů, třebaže ani z daleka nemohou se rovnati výkonům H., byly touže sl. kritikou chladně a povýšeně ignorovány. (Domnívají-li se snad p. t. páni odborníci, že tím narážím na své „Příspěvky“ — tož uhodli dobře.) Vytýká-li mi konečně p. protirecensent, že jsem se ve svém posudku „nevypořádal ani s jediným názorem v jeho knize obsaženým“, odpovídám na to, že k tomu účelu bylo by bývalo v první řadě nutno skontrolovati způsob, jakým svého materiálu užil, přesněji: zjistiti na př., zdali správně použil judikátů. Sám H. praví, že teprve pak, „až si prostuduju judikaturu jím použitou (a ne jenom dle záhlaví nálezů), poznám, co vnesl do otázky stran a co bylo třeba konstruktivního umění zmociti tak ohromný zákonný a nálezový materiál“ (str. 68). Ježto jsem si celou panem protirecensentem použitou judikaturu ku své recensi skutečně neprostudoval, omezil jsem se zcela důsledně a skromně na pochvalu jeho píce a vytrvalosti. Pravím v inkriminovaném posudku: „Znalce netřeba šire upozorňovati, kolik píce a vytrvalosti v této práci vězí. (Ostatně autor sám v předmluvě mluví o „svízelné práci“.) Neboť je-li již dost obtížno sestaviti kriticky judikaturu o nějakém speciálním hmotně právním předmětu, stupňují se tyto obtíže ještě, když jedná se o předmět toliko formálně-právně vymezený, do kterého tudíž spadají ty nejrozmanitější

materielně právní předpisy. Znamená to zkrátka prostudovati celou judikaturu: sapienti sat!“ (str. 464).

7. P. protirecensent srovnává se se mnou pouze v jednom bodu: „že jsme opravdu dvě zcela odchylné právnické individuality“. Rozumí se, že každý z nás myslí, že ta jeho jest lepší; to jest při sebevědomosti naší zcela přirozené. Avšak dlužno dodati, že nejen co do právnícké nýbrž i vůbec co do celkové individuality lišíme se dokonale. Především tím, že p. protirecensentovi záleží na mínění jiných lidí (nejen t. zv. odborníků nýbrž též na př. studentů) abnormálně mnoho, kdežto má individualita vykazuje v tom směru spíše jakési podprůměrné minus. S touto abnormální — a dle mého mínění politování hodnou — odvislostí od názorů jiných lidí o jeho práci souvisí též abnormální způsob, kterým H. svou nepřátelskou kampaň proti mně provedl. Do podrobností se zatím pouštět nemohu.

Abych tedy i já *resumoval*: Má vědecká práce neimponuje Hoetzelovi; nemohu se proto horšiti, protože i jeho neimponuje mně. Jsme dvě různé individuality. Vše to nevadí, abychom zachovávali oproti sobě obvyklou jinak literární a akademickou slušnost. Ve vši uctivosti ale zcela rozhodně žádám proto p. prof. Hoetzela, aby při případných dalších útocích vážil opatrně slova — neboť nehodlám mu zůstat dlužen ničeho!

Prof. Dr. *Frant. Weyr*.

Nová theorie státního práva.

Dr. *Hans Kelsen*: „Hauptprobleme der Staatsrechtslehre“.¹⁾

Referuje Dr. *František Weyr*.

Nová theorie *Kelsenova*, s kterouž zde české čtenářstvo chci seznámiti, bude dle mého pevného úsudku tvořiti mezník ve vývoji nejen theorie práva státního, nýbrž theorie právní vůbec. Způsob, kterým dosud literatura reagovala na dílo *Kelsenovo*, nasvědčuje tomu úplně: neboť již povstali jí urputní nepřátelé, na druhé straně však hlásí se přesvědčení zastanci její. Než přistoupím k obsahu díla v jednotlivostech, pokusím s. zde podati všeobecnou charakteristiku jeho: *Kelsenovo* dílo jest dílo v první řadě *methodologické*. Snaží se ohraničiti metodu ryze juristickou oproti metodě jiných věd, které mají zdánlivě tentýž nebo podobný předmět. V tomto směru jeví se jako prudká reakce proti nynější methodické nejasnosti panující v právnické literatuře, proti vnášení organicky cizích method do vědy právnické, proti naprostému vědeckému chaosu, který tímto směřováním různých method v budoucnosti nastati musí; vymezením pojmu čistého právníctví chce předejiti hroící jeho destrukci živly cizími. Dílo *Kelsenovo* jest dále *dogmatické*, t. j. na základě

¹⁾ Tübingen, J. C. B. Mohr, 1911, 709 str.